

במדינה

עתונות

מותו של עתון חופשי

יסודי-היסודות של דימוקראטיה בארץ כל-שיהי היא העתונות החופשית. זוהי גם הסיבה מדוע מנהלת מפא"י מאבק עקשני כל כך לבלימת כל כתבי-עת עצמאי, רכשה במשך השנים האחרונות לא רק את רוב השבועונים המופיעים בשפות זרות (ראה לוגו) אלא גם בלמה — הן על-ידי רכישה לשם הופעה והן על-ידי רכישה לשם השתקה — כמות ניכרת של שבועונים עצמאיים ועצמאיים-למחצה.

השבוע נפל קורבן גוסף במאבק הסמוי על חופש-הביטוי, כתבי-עת בלתי-קבוע, מערה, שבהופעתו הוחל בתחילת השנה, פורק כתוצאה ישירה מלחץ אנשי מפא"י.

מישרה תמורת חבלה. הפעלת לחץ קיצוני זה לא היתה מקרית. הקמתו של בטאון אינטלקטואלי-צעיר, המקורב בהשקף פותיו לפעולה השמית ולמשטר החדש, המדבר אודות "אופוזיציה חדשה הבאה למלא את מקום המפלגות התלויות במשטר מפא"י", היתה סכנה בכוח לשלטון השממה המי-לולית של אנשי המפלגה השלטת.

דרך עבודתם של סוכני מפא"י היתה, הפעם, פשוטה. הם חיפשו את האדם הפגיע ביותר בתבורת אנשי-הרוח הצעירים ש-התרכזו מסביב לבטאון, הקימו חוג רעיוני. איש תלש זה נמצא — באישיותו של המבקר גזון-השיער ומתוח-העצבים גבריאל (קפ"קא הקטן) מוקד.

חולשתו של מוקד: בתור טוען לכתר של אי-שירות מושלם, אין הוא מוכן להתפרנס ממישרה קבועה, חי בדוחק ובמחסור יחסי. כאיש מק"י פעיל לשעבר, היה מתקשה למי צוא תעסוקה של קבע — כל עוד לא הודדה פומבית עם המישטר. השתתפותו ב-מערך לא הוסיפה לכללתו, גרמה למשבר חריף בחייו האישיים.

בארצות אחרות מסוגלים אנשי-רוח לנהל מאבק אישי למען רעיונותיהם. אולם בארץ, בה הפכו מלחכי-הפינאק האינטלקטואליים לתופעה לא פחות שגורה מן הפקידים המפגיתיים האחרים, היה הפיתוי ליהפך לאדם מסודר, לאחד מן הנהנים מפירות המישטר, גדול מדי בעיני מוקד.

לכן, שעה שפנה אליו ידידו דוד אבידן, מוערכי לאשה, לשעבר איש שבועון-הרפש המפא"יי רימונו, נענה מוקד להצעות מנגנון המשטר. ההצעות היו קוסמות מאוד: תמורת חבלה בחוג הרעיוני, פירוק מערך והבאשת ריחם של משתתפיו הקרובים לפעולה השמית, הובטחה למבקר דאגה קבועה בצורת מענקי עבודה-סיפרותית בכתבי-העת הרשמיים וכן — פירטומו של לעומת, בט"און חדש בעריכתו, שיופיע בחסות המשטר ובמימונו העקיף, יהיה כעין ספר-הרגעה לי קוראי מערך המאוכזבים, יתן למוקד אפ"שרות לפאר את שמו בתואר העורכות ה-גיכסף.

המבקר הסרה-היציבות נשבר, ניגש למלאכת ההשמצה, שהיתה דרושה כדי למנוע כל אפשרות של תחיית כתבי-העת העצמאיים בשורה של מכתבים אישיים, מלאי גידופים ודבריי-בלע, אשר יכלו להביאו לבית-דין לולא רצו משתתפי החוג לפנות לערכאות, גרם מוקד לסלידתם של כל מקורבי העתון, מנע בצורה יעילה את המשך עבודתו.

כתוצאה מכך פורקו מערך והחוג הרעיוני. גבריאל עצמו פוטר, אמנם, גם ממשרתו כאיחוד מעורכי השנתון הספרותי עכשיו, "ב"עקבות האוירה העכורה וההאשמות שהוטחו", כפי שנכתב במכתב-הפיטורין של הבעל ה"ירושלמי של הוצאת עכשיו, ברוך חפץ. אך כאיש שרתם את עצמו לכרכרת מפא"י, יכול היה מוקד לצפות עתה ברוח שלחה לתג-מולו על עמל-ההרס.

השבוע, כאשר התכנסו שרידי מערך לדיון על האפשרות להוציא כמה בלתי-תלויה חדשה, אמר אחד מהם בעצבו: "צדק העולם הזה (1173) כאשר תקף אותנו ב"מכתב לקורא על הקמת זרם נוסף, במדינה בה עצם קיומה של מחשבה חופשית ואופר-זיצה פעילה נתקלת במאמצי-חבלה כה יע"לים, מן הדין שכל האנשים החופשיים ישתפו פעולה במקום להתפלג בינם לבין עצמם".

• ששימש גם כאחד מעורכי מערך, ידוע בתמיכתו האישית והכלכלית במפעלי-ספרות עצמאיים רבים.

דחף

חדשות ויקטור

● החוס הגדול הגיע — אפשר להתגבר עליו בעזרת ויקטור, החנות האלגנטית להלבשת גברים בתל-אביב, רחוב בני-יהודה 6 (ליד מוג'בי). חולצות מיוחדות לשפת הים, קומפלט ביציר (חולצה עם מכנסיים), בגדיים נהדרים מלסטקס ומסטרין, חולצות זקרון וניילון איטלקיות ללא גיהוץ, מכנסיים קיציים מדקרון. בגדי ויקטור מבטיחים לכם טיול נעים והופעה נעימה.

פנה למחלקה לטיפול שער ב"רובינס קוסמטיקום", בהנהלת הביאוקוסמטיקאי אלכס רובין, תל-אביב, רחוב פינסקר 2, טלפון 22128 — חיפה, רחוב הרצל 1.

השגריר הולך

רודולפו גאר-סיה אריאס, שעות מעטות לפני צאתו את הארץ, בפקודת ממשלת בואנוס-אירס, "לשם התייעצות". זוהי הצורה המסורתית בחוגי הדיפלומטיה להתחלתו של טיפסון מדיני חריף במיוחד.

בואנוס-אירס פירושה, בספרדית: אור טוב. השבוע לא היה בעולם מקום שאחירו היה רע יותר לריאות ישראליות מאשר בירתה של ארגנטינה. לפתע, להפך תעת כל מי שלא חשב על זה מראש, פרץ משבר ממדרגה ראשונה ביחסי שתי המדינות. הוא התבשל לאיטו. תחילה האמינו הכל כי ארגנטינה תעצום עין, תשמח להיפטר מאורח כה בלתי-רצוי כמו אדולף אייכמן. העובדה שמשטרת ארגנטינה לא נפתחה ל"פשוטו — אחרי שאשתו הודיעה על היעלמותו ישבה בחיבוק ידיים במשך קרוב לשבוע עיים, אף רמזה על האפשרות שהיתה קיימת הסכמה אילמת מצד פקידים ארגנטיניים בכירים לגבי מעשה ישראל.

שלחה זו הגיעה לקיצה ברגע הראשון בו יצאה תפיסת אייכמן מתחת למעטה הסודיות של הש.ב. נאומו של בן-גוריון בכנסת, וחקירת העתונות הבינלאומית שהוכיחה במהרה כי האיש נחטף בארגנטינה, גרמו לרוח-הפרצים הראשונה. מאז עשתה ממשלת ישראל כמה מעשים — הסותרים זה את זה — וכל מעשה הגביר את הסערה.

אמר השבוע דיפלומט זר, בתל-אביב: "מעשי ממשלת ישראל בפרשה זו יכולים להיכנס לספר לימוד על הנושא: איך לא לנהל יחסים דיפלומטיים".

★ ★ ★

השירות אילם

אין זו הפעם הראשונה שסוכני מדינה מסוימת חוטפים אדם על אדמת מדינה